

§ 222

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Muttilaisen ym. talousarvioaloitteesta koskien erityisuimakortin laajentamista lymfedeemaa sairastaviin

HEL 2021-002875 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Muttilaisen ja 16 muun valtuutetun talousarvioaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki laajentaa erityisuimakortin lymfedeemaa sairastaviin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että erityisuimakortin myöntämisperusteet valmistellaan joka toinen vuosi moniammatillisessa työryhmässä ja myöntämiskriteereistä päättää kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta. Myöntämiskriteereistä on päättänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.1.2021 § 6.

Helsingiläisillä, joilla on erityistä tukea vaativa vamma tai pitkäaikaissairaus, on ollut mahdollisuus lunastaa erityisuimakortti vuodesta 1987 lähtien. Erityisuimakortin tavoitteena on aktivoida helsinkiläisiä vammaisia ja pitkäaikaissairaita henkilöitä omaehtoisen vesiliikunnan pariin tavanomaista edullisemmän hinnan avulla. Myöntökriteereissä painotuu se, että vesiliikunnalla tulee olla henkilön toimintakyvylle erityistä hyötyä verrattuna muihin mahdollisiin liikuntamuotoihin.

Erityisuimakortin myöntämiskriteerit, niihin liittyvät aloitteet ja ehdotukset sekä kortin hinnan päivittäminen käsitellään noin kahden vuoden välein tehtävää varten perustettavassa moniammatillisessa työryhmässä. Työryhmän tehtävänä on valmistella esitys erityisuimakortin myöntämiskriteereistä ja hinnasta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää myöntämiskriteereistä ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtajalle on delegoitu toimivalta päättää hinnoista (kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 8.9.2020 § 123).

Edellisen kerran erityisuimakortin kriteereistä päätettiin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa 19.1.2021 § 6. Lautakunnalle esitystä valmisteleavassa työryhmässä oli jäsenet kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta, sosiaali- ja terveystoimialalta ja Urheiluhallit ry:stä. Sosiaali- ja terveystoimialalta työryhmään olivat nimettyinä terveysaseman ylilääkäri, fysioterapian osastonhoitaja, terveysaseman sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja. Lisäksi työryhmään kuului Helsingin kaupungin vammaisasiamies.

Työryhmä työskenteli 25.5.–30.11.2020 välisellä ajalla. Työryhmä käsittelee erityisuimakortin myöntämiskriteerit sekä erityisuimakortin hakuprosessin ja ohjeistuksen. Aloitteiden ja muiden huomiontipyyntöjen perusteella työryhmä käsittelee myös seuraavat muutostoiveet erityisuimakortin myöntämiskriteereihin: lymfaturvotus (oire), autismikirjo aikuisilla, munuaissiirteeseen saaneet, uniapnea ja EU:n vammaiskortti. Työryhmä pyysi kannanottoa myöntämiskriteereihin myös HUSin fysiatrian poliklinikalta.

Lymfedeemalla tarkoitetaan pitkäkestoista imunesteturvotusta (lymfaturvotus) kudoksessa. Yleisin imunestekierron häiriön syy on rintasyöpähoidot. Lymfaturvotuksesta kärsivillä henkilöillä hoidossa ensisijaista on kompressiohoito, raajojen asentohoito ja yleisesti liikunta. Lymfaturvotus ei estä muita liikuntamuotoja, eikä vesiliikunta ole yksin eikä ainoa turvotusta vähentävä tekijä. Myöskään tutkimusnäyttöä vesiliikunnan ensisijaisuudesta kuivan maan liikuntaan nähden ei tällä hetkellä asiasta ole.

Edellä mainituista syistä työryhmä ei esittänyt lymfedeeman lisäämistä erityisuimakortin myöntämiskriteereiden listalle.

Erityisuimakorttityöryhmän päätöksenteon perusteena on yhdenvertaisuuden edistäminen siitä näkökulmasta, että erityisuimakortin myöntämiskriteerien tulee olla selkeät ja yksiselitteiset, ja että kaikkien edunsaajien osalta niitä sovelletaan samalla tavalla.

Erityisuimakortin myöntämisperusteet valmistellaan joka toinen vuosi moniammatillisessa työryhmässä ja myöntämiskriteereistä päättää kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Erityisuimakortin tarkoituksena on aktivoida liikunnan pariin erityistä tukea tarvitsevia kohderyhmiä, joiden liikkumismahdollisuudet ovat vesiliikuntaa lukuun ottamatta hyvin rajalliset, ja toisaalta sellaisia henkilöitä, joiden sairauksiin nimenomaan vesiliikunnan hyödyistä on tieteellistä näyttöä. Kortin myöntämisperusteiden tulee olla yhdenvertaiset ja yksiselitteiset.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Taina Salo, ylilääkäri, puhelin: 310 61520
taina.salo(a)hel.fi

Liitteet

21.09.2021

Asia/12

- 1 Talousarvioaloite, erityisuimakortin laajentaminen lymfedeemaa sairastaviin, Muttilainen Sami

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Muttilaisen ja 16 muun valtuutetun talousarvioaloitteesta koskien erityisuimakortin laajentamista lymfedeemaa sairastaviin. Lausuntoa on pyydetty myös kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta. Lausuntoa on pyydetty 22.9.2021 mennessä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Taina Salo, ylilääkäri, puhelin: 310 61520
taina.salo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, erityisuimakortin laajentaminen lymfedeemaa sairastaviin, Muttilainen Sami

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 14.09.2021 § 200

HEL 2021-002875 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

14.09.2021 Pöydälle

21.09.2021

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Meri Valkaman ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Taina Salo, ylilääkäri, puhelin: 310 61520
taina.salo(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.09.2021 § 115

HEL 2021-002875 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

07.09.2021 Pöydälle

Asian aikana kuultavana oli liikuntapalvelupäällikkö Tuuli Salospohja. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi
Tajja Savolainen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 87932
tajja.savolainen(a)hel.fi